

Augustus/ september de tijd van de geurende hei.

Deze foto is gemaakt op de
Veluwe.

Onderwerpen in deze nieuwsbrief

- Veldlessen NME in Corona-tijd
- Reserveren veldlessen schooljaar 2020/2021
- Route naar NME gids online en EDSO
- Doe-tip: duik eens in de bodem
- Colofon

Veldlessen NME in Corona-tijd

We gaan weer voorzichtig beginnen met onze veldlessen. Het Corona-virus is nog onder ons, dus we blijven alert op onze gezondheid. Wij houden ons volledig aan de COVID- 19 maatregelen. In het najaar zullen in plaats van twee veldlessen voor groep 1 en 2 maar 1 veldles konijnenpad/ egelpad op een ochtend gegeven worden omdat er te weinig tijd is om de materialen schoon te maken voor de tweede veldles. Wij starten in Bemmelen niet in het Stammetjesbos maar bij de Veldschuur, zodat de kinderen voordat de veldles begint eerst hun handen kunnen wassen met zeep in de buitenbak en daarna starten met de activiteit. Na afloop worden de handen weer met zeep gewassen in de buitenbak en maakt de gids alle materialen schoon. Op andere startplaatsen wassen de kinderen de handen met antibacteriële zeep(spuitsbus) voor en na de veldles. **Volwassenen houden 1,5 meter afstand.** Vanaf groep 3 tot en met groep 8 is er geen ouderbegeleiding. Gids en teamlid zijn dan de enige volwassenen tijdens de veldles. Wij vragen hiervoor uw medewerking.

Reserveren veldlessen schooljaar 2020/2021

Het rooster 2020/2021 is al een tijdje geopend! In het najaar is het weer vaak verrassend, mist, zon, wind, er is veel te beleven in de natuur. De kleine beestjes doen hun werk, ijverig ruimen ze de bladeren op. De paddenstoelen willen zich weer voortplanten, sporen worden uitgezet. Zaden en bessen zijn volop te vinden. Bomen, planten, bloemen en dieren voelen dat het kouder wordt en bereiden zich al voor op de winter. Wintergasten komen er al aan. Er is dus veel te zien en te beleven. Reserveer nu!

Route en link naar NME gids online en EDSO

NME-gids online loopt via de website van Lingewaard Natuurlijk. Deze week is de website vernieuwd en is de route vanaf nu voor de NME-gids:
<https://www.lingewaardnatuurlijk.nl/nme>

Je kunt dan meteen reserveren want je bent door deze handeling meteen in het reserveringsstelsel(EDSO).

Vul de inloggegevens van uw school in en zoek de gewenste veldles. De inloggegevens zijn bekend bij de NME-contactpersoon van uw school. Als u het niet meer weet, maak dan gebruik van de gebruikershandleiding voor leerkrachten op de pagina van de NME-gids online.

Lukt het niet, neem dan contact met de coördinator NME op: educatie@lingewaardnatuurlijk.nl Wij helpen u graag.

NME-contactpersonen houden uw schoolgegevens actueel, zodat de mails ook daadwerkelijk aankomen.

Doe-tip: duik eens in de bodem

Onze bodem, gezonde grond, bestaat voor het grootste deel uit lucht en water. In de ruimtes tussen de korrels zand of klei kan van alles leven, vooral in de bovenste laag net onder onze voeten. Heel veel kleine dieren leven er die onmisbaar zijn voor een gezonde bodem en voor ons. Zij zijn de vuilnismannen van de natuur en geven nadat alles door hen verteerd is mineralen terug aan ons bijvoorbeeld via de appelboom, die in het voorjaar mineralen en water uit de grond haalt om in het voorjaar weer te bloeien, bevrucht wordt door insecten en vruchten maakt.

Heerlijke appels!

Nog een voorbeeld.

Waar blijven de herfstbladeren bijvoorbeeld?

Als je die lekker laat liggen, trekt een pendelende regenworm de blaadjes de grond in. De laatste stukjes bovengronds ruimen de pissebedden ondertussen op. Na de regenwormenmaaltijd gaan de bodemschimmels aan de slag. Stap voor stap zet het bodemleven zo de herfstbladeren keurig om in voedsel voor de planten van volgend jaar.

Het bodemleven speelt bij het voorkomen van ziekten en plagen ook een grote rol. De meeste schimmels zijn bijv. 'good guys'. Ze laten planten beter groeien door ze te helpen met het opnemen van voedingsstoffen. Daarnaast beschermen ze de plantenwortels tegen aanstormende ziekteverwekkers.

Antibiotica zijn voor ons inmiddels onmisbare medicijnen. Oorspronkelijk komen deze uit de bodem. Deze stoffen worden daar gemaakt door bodemschimmels en bodembacteriën om elkaar aan te vallen of zichzelf juist te verdedigen. Die uitvinding lenen wij dus van hen. Dan is er ook nog de egel of de lijster die een lekker slakje eet. Als het klopt, is het samen een groot ecosysteem van eten en gegeten worden. Daarbij wordt de rommel ook weer netjes opgeruimd. Dus geen afval in de natuur!

Wat leeft er onder onze voeten?

In een handje grond leven meer bodemdierpjes dan het totale aantal mensen op aarde. Meer dan 7 miljard dus!

In 1 gram gezonde grond- ongeveer een theelepeltje- zitten honderden meters tot wel een kilometer aan schimmeldraad.

De meest voorkomende bodembewoners zijn de aaltjes. Zo'n 300 miljoen ton aan gewicht.

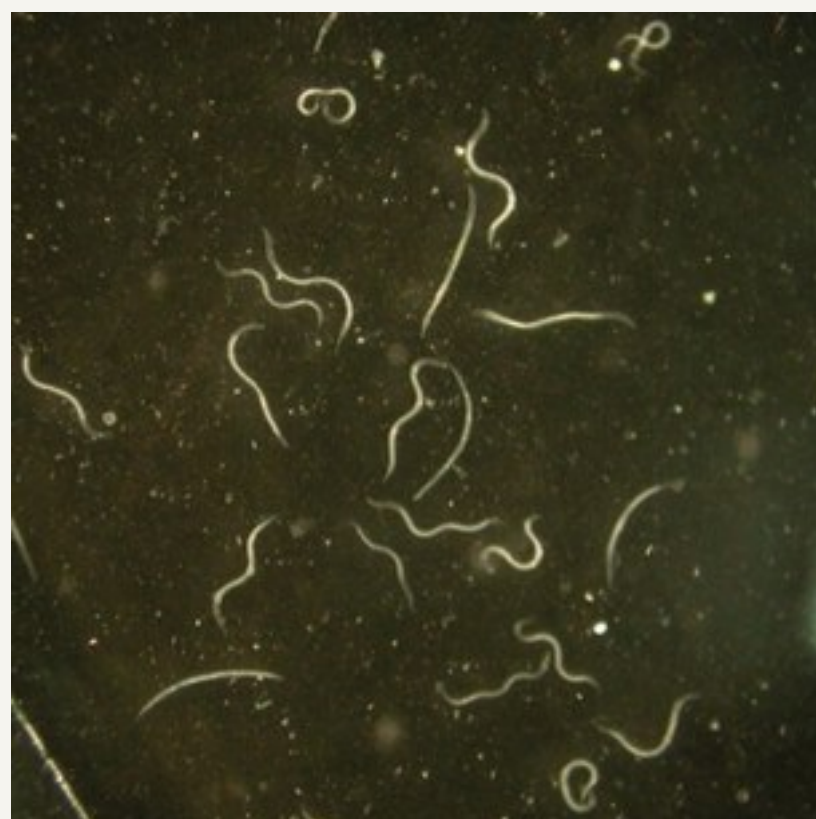

Foto aaltjes

In de jungle onder onze voeten vind je dus een enorme biodiversiteit. Ga het ontdekken, woet eens in de aarde, ruik de aarde.

COLOFON

Dit is een uitgave van Natuur Milieu Educatie (NME) Stichting Lingewaard Natuurlijk.

NME Stichting Lingewaard Natuurlijk zet zich in voor natuur en milieu-educatie in het primair onderwijs binnen de gemeente Lingewaard.

Editie; september 2020

Redactie : NME Stichting Lingewaard Natuurlijk

Fotografie : NME Stichting Lingewaard

Website : www.lingewaardnatuurlijk.nl

Mail : educatie@lingewaardnatuurlijk.nl